

המבקשת:

האגודה לזכויות האזרח בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד דן יקיר ו/או דנה אלכסנדר ו/או אבנר
פינצ'וק ו/או מיכל פינצ'וק ו/או עאוני בנא ו/או לילה
מרגלית ו/או לימור יהודה ו/או עודד פלר ו/או טלי ניר
ו/או גיל גן-מור ו/או קרן צפריר ו/או נסרין עליאן ו/או
ראויה אבורביעה ו/או משכית בנדל ו/או רגד ג'ראיסי

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רח' נחלת בנימין 75, תל-אביב-יפו 61154
טל': 5608185; פקס: 5608165

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות מחוז מרכז
רח' הנרייטה סולד 1, תל-אביב-יפו 61330
טל': 6970222; פקס: 6959567

תגובה לתשובת המשיבה

בהסכמת המשיבה מוגשת בזה תגובה לתשובת המשיבה מיום 26.12.10.

1. כפי שהודגש בבקשת המבקשת, ספק רב אם הייתה הצדקה לאיסור פרסום גורף מלכתחילה. יחד עם זאת נקודת האיזון השתנתה לגמרי עם מותו של הנאשם. בתגובת המשיבה אין תחילת קצהו של הסבר במה פרסום עובדת מותו, נסיבות המוות ותוצאות החקירה יפגעו בביטחון המדינה.
2. ביום 27.12.10 פורסמה ידיעה נרחבת בעמוד הראשי של עיתון הארץ על דוח של לשכת עוה"ד, שכותרתה: "דו"ח: תנאי הכליאה בהפרדה בבתי הסוהר" לא אנושיים וגורמים פרנויות לאסירים" (העתק הידיעה מצ"ב).
3. לצד הידיעה התפרסם טור של הפרשן הביטחוני הבכיר אמיר אורן, שעניינו "תעלומת ההתאבדויות בכלא". וכך הוא כותב:

רגישותם של מקרי המוות נובעת מהשאלות המתעוררות בכל אחת מהאפשרויות - רצח בידי סוהר או אסיר, ממניע של נקמה או השתקה (הרעלת האסיר יוני אלזם בטרם עדותו בבית המשפט), רשלנות שסיכנה חיים ותופעת האובדנות בבתי הכלא. חמור במיוחד תרחיש של אסיר שנסיבות כליאתו חסויות, למשל מנימוקי ביטחון שקיבלו הכשר של בית המשפט, ומותו בכלא אינו ידוע לציבור.

בתרחיש כזה, אחד מכיווני החקירה אמור לבחון אם למערכת ממלכתית או אחרת, בעלת נגישות לאגפים ולתאים שמורים ביותר בכלא, היה עניין בהשתקת האסיר, ואם אכן כך - האם בוצע רצח שהוסווה כהתאבדות. מותו של אסיר שהוחזק בהשגחה מיוחדת מעורר גם ספק אם ביכולתו של שב"ס למנוע התאבדות, או מוות אלים אחר, מאסירים הנמצאים במרכז התודעה הציבורית, כמו יגאל עמיר.
(העתק הטור מצ"ב).

4. מכאן שכלי התקשורת כבר יודעים על מותו של הנאשם, ואיסור הפרסום אך מזין ספקולציות ותיאוריות קונספירציה, ומונע מהציבור מידע חיוני לגבי עניין ציבורי בעל חשיבות גדולה.

5. בערבו של יום 27.12.10 התפרסם באתר ynet הידיעה שנפתחה בפיסקאות הבאות:

תעלומה: אסיר התאבד בתאו בכלא איילון

ביום רביעי, 15 בדצמבר, אסיר תלה את עצמו בכלא איילון, בנסיבות מסתוריות. בניגוד למקרים קודמים, שב"ס לא פרסם הודעה. מדובר בהתאבדות ה-13 השנה מאחורי סורג ובריח

רענן בן-צור ואביעד גליקמן

פורסם :
27.12.10,
19:02

התאבדות מסתורית מאחורי הסורגים: גבר התאבד לפני כשבועיים בתלייה בתא שבו הוא מוחזק בהפרדה בכלא איילון. מדובר בעציר ה-13 השנה שמצליח להתאבד בעודו במעצר או במאסר, והשני החודש. דבר מותו עדיין בגדר תעלומה ולא נמסרו פרטים על זהות האיש.

המקרה התרחש ביום רביעי, 15 בחודש. צוות הסוהרים שהבחין בו הורידו, וניסה להחיותו - אך ללא הצלחה. הוא פונה למרפאת הכלא, שם נקבע מותו. עדיין לא ברור מדוע שב"ס לא הודיע על המקרה, שכן בדרך כלל מפורסמת הודעה על בדיקת נסיבות התאבדות בכלא.

בתחילת החודש [התאבד עציר בן 63](#), בתלייה בתא השירותים בבית המעצר באבו כביר בתל אביב. העצור היה חסר בית שנחשד בתקיפת שוטר, גניבת רכב והחזקת סכין.

חודשיים קודם לכן [התאבד עציר בן 33](#) בתא שירותים בבית המעצר קישון. האיש, שהיה במעצר עד תום הליכים בגין עבירות אלימות ואיומים, נמצא ללא רוח חיים, לאחר שככל הנראה חתך את צווארו בתא.

לפני כשנה דנה ועדת הפנים של הכנסת בנושא ההתאבדויות בכלא. המבקר, השופט בדימוס מיכה לינדנשטראוס, הודיע כי משרדו יבצע בשנת העבודה הקרובה מטלת ביקורת מקיפה בשירות בתי הסוהר, כולל בנושא ההתאבדויות.

כעבור כ-10 דקות התפרסם באותו האתר מבזק כדלהלן:

אסיר התאבד בתאו בכלא איילון לפני כשבועיים

פורסם: 27.12.10,
19:14

אסיר בכלא איילון התאבד לפני כשבועיים בתלייה בתא שבו הוא מוחזק בהפרדה. צוות הסוהרים שהבחין בו הורידו, וניסה להחיותו - אך ללא הצלחה. הוא פונה למרפאת הכלא, שם נקבע מותו.

בניגוד למקרים קודמים, שב"ס לא פרסם הודעה, ולא נמסרו פרטים על זהות האיש. מדובר בעציר ה-13 השנה שמצליח להתאבד בעודו במעצר או במאסר, והשני החודש.

(רענן בן-צור ואביעד גליקמן) (העתק הידיעות מצ"ב)

כעבור כשעה יד נעלמה דאגה להסיר את הידיעה מן האתר, אך המבזק עדיין הופיע בנוסחו המקורי שעות ארוכות לאחר מכן עד שאף הוא הוסר בשעות הלילה הקטנות.

6. מתברר, כי ביום בו לפי הידיעה ב-y.net מצא הנאשם את מותו, התפרסמה בדף המבזקים של אתר זק"א הידיעה הבאה:

כלא אילון ברמלה נמצא אסיר בן 32 תלוי ללא רוח חיים

15.12.2010 21:56

כלא אילון ברמלה נמצא אסיר בן 32 תלוי ללא רוח חיים. ככל הנראה מדובר בתליה עצמית.

מבזק זה עדיין מופיע באתר בעת הגשתה של תגובה זו.

7. כל עוד עיתונאי, שמקבל מידע על אסיר פלוני שהתאבד, איננו יודע את זהותו של האסיר ושאלו מדובר בנאשם נשוא צו איסור פרסום זה, אין הוא בגדר מפר הצו. כך יוכלו הרשויות להמשיך ולרדוף אחר הפרסומים, שילכו ויתרבו. כל מאן דהו אף יכול היה להעתיק את הידיעות שפורסמו בטרם הסרתן, ולפרסמן במרחבי האינטרנט. וכך אמנם אירע בתוך זמן קצר: הידיעה פשטה ברשתות החברתיות טוויטר ופייסבוק ומצאה דרכה לבלוגים, שחלקם אף שאלו מפורשות האם אין המדובר באסיר X. זו רק שאלה של זמן עד שהידיעה תתפרסם בכלי תקשורת בעולם, והתוצאה תהיה שרק כלי תקשורת ישראלים יהיו מנועים מלפרסמה.

8. מעל ומעבר לכל זאת סבורה המבקשת בכל הכבוד הראוי, כי החלטתו השנייה של בית המשפט הנכבד מיום 27.6.10 ניתנה בחוסר סמכות. סעיף 68(ב)(1) לחוק קובע, כי בית משפט רשאי לדון בענין מסויים, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות, אם ראה צורך בכך

לשם שמירה על בטחון המדינה. סעיף 70(א) כולל הוראה משלימה, לפיה לא יפרסם אדם דבר על דיון שהתנהל בבית משפט בדלתיים סגורות אלא ברשות בית המשפט. משמע - סמכותו של בית המשפט היא בראש ובראשונה לדון בעניין מסוים בדלתיים סגורות וכפועל יוצא מכך לאסור את פרסום ההליך מתייחסת אך ורק להליך, המתנהל בבית המשפט. סמכות זו משתרעת הן על מסמכים שהוגשו לבית המשפט והן על דיונים שהתקיימו בפניו.

9. החלטתו השנייה של בית המשפט התייחסה למקום כליאתו של הנאשם ולתנאי מעצרו – עניינים שאין להם קשר להליך הפלילי שנדון בפני בית המשפט הנכבד, ולפיכך לא היה הוא מוסמך לאסור את פרסומם. כיוון שצו איסור הפרסום פוגע בזכויות יסוד חוקתיות: חופש הביטוי וחופש המידע, המעוגנות כיום בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, נדרשת הוראת חוק מפורשת, שתעמוד בתנאי פסקת ההגבלה כדי להסמיך את בית המשפט להוציא צו איסור פרסום על מידע, שאיננו חלק מהליך שיפוטי.

10. החריג היחיד לכך מצוי בסעיף 70(ה), המסמיך את בית המשפט לאסור פרסום שמו של חשוד אם הדבר עלול לפגוע בחקירה. זוהי החלופה היחידה, לפיה מוסמך בית המשפט לאסור פרסום אף לא בהקשרו של הליך שיפוטי, ומכלל ההן אנו לומדים את הלאו.

11. ייתכן שאף החלטתו הראשונה של בית המשפט הנכבד ניתנה בחוסר סמכות אם המותב שנתן אותה איננו המותב, שדן בכתב האישום במסגרת ההליך הפלילי, שהתנהל נגד הנאשם.

12. הלכה למעשה המשיבה משתמשת בבית המשפט כתחליף נוח לצנזורה הצבאית, שהיא היא הגוף המוסמך על פי דין לאסור פרסומו של מידע, שעלול לפגוע בביטחון המדינה.

13. ככלל זכויותיו של אדם פוקעות עם מותו, ואף סנגוריו אינם מוסמכים לייצגו עוד. בכל מקרה אין עניינו של הנאשם שונה מעניינו של כל נאשם אחר, ואף בחייו לא היה מקום להעדיף את זכותו לפרטיות ולשם טוב ולהימנע בשל כך מפרסום כתב האישום. אף העובדה שההאשמות נגדו כבר לא יתבררו עד תום אין בה כדי לשנות את האיזון בין זכויותיו לבין הזכות לפומביות הדיון וזכות הציבור לדעת. יחד עם זאת בית המשפט הנכבד מתבקש לשקול האם לא מן הראוי לשמוע את עמדתם של בני המשפחה של הנאשם בטרם תתקבל החלטה בבקשה.

28 בדצמבר 2010

דן יקיר, עו"ד
ב"כ המבקשת